

El curs escolar comença per als xiquets valencians aquest divendres. El dia 12 començaran al Principat i el 13, a les Balears.

El curs de les tisores

Aquest divendres els xiquets valencians començaran el curs. La setmana vinent, els catalans i els balears. Augment del nombre d'alumnes per aula, minva en la contractació de professors, disminució de beques per a menjador, encariment de l'IVA del material escolar... marquen l'inici d'aquest curs 2012-2013 que la comunitat educativa preveu convuls. D'entrada, les retallades amenacen d'aigüar el component d'anivellador social de l'escola pública.

“**E**n aquestes condicions, no pot haver-hi normalitat en l'inici de curs.” Ho diu Rosa Canyadell, portaveu del sindicat USTEC. Canyadell, una veterana de la comunitat educativa catalana, es mira l'obertura de les aules amb “una perspectiva més negra que mai”. “S'hi produeixen retrocessos molt importants”, diu. El seu sindicat, com la resta dels que actuen als Països Catalans, escalfen motors per al començament d'un curs escolar que comença igual com va acabar l'anterior: amb la comunitat educativa amb les espases alçades arran de les retallades que es van decretar durant el curs passat. Si el curs 2011-2012 fou el de les protestes per les noves normatives que es deixaven escrites sobre el paper, aquest curs servirà per a experimentar sobre el

terreny els efectes de les mesures. I els qui treballen dia a dia amb la pissarra i el clarió ja adverteixen que serà ben complicat d'adaptar-se a les noves condicions de joc que se'ls imposen des dels despaxos dels departaments d'educació. Si l'any passat fou convuls, apunten, enguany pot ser explosiu.

El sistema educatiu dels Països Catalans fa un any que és objecte de les tisorades que s'apliquen en nom del sagrat compliment del dèficit. Ni el govern de Mariano Rajoy ni les conselleries d'Educació no han tingut inconvenient a retallar en aquest àmbit, tant pel que fa a personal com pel que fa a la dotació de recursos. El resultat és (podeu veure'n les mesures concretes a la pàgina 46) un sistema educatiu empobrit, amb menys professors, més mal remunerats, més alumnes per aula i, per tant, menys atenció personalitzada, menys beques per a menjadors, per a la compra de llibres i per a activitats extrascolars, menys mestres i professors de suport... En definitiva, una xarxa pública d'ensenyament més mal dotada, on un professor malalt no serà substituït fins que no hagen passat deu dies; o on un mestre de primària haurà d'atendre 32 alumnes. L'afer de les carmanyoles (és a dir, la discussió si els xiquets podien dur carmanyoles o no en cas que els pares no pogueren pagar el menjador i –si era el cas– quants diners havien de pagar) és només un símptoma del deballestament del sistema públic. “Són retallades injustes –opina Canyadell–, però a més a més són inútils, perquè no ajudaran gens a complir els objectius de dèficit.” I hi afegeix: “On es retalla és en educació, però qui hi surt perdent és tota la societat.”

Atapeïts a l'aula. De moment, molts directors d'escoles i instituts han passat les últimes setmanes d'agost escalfant-se el cap per a trobar la manera d'adaptar-se als nous esquemes de funcionament. “L'any passat teníem 23 professors –explica el cap d'estudis d'un poble valencià que prefereix mantenir l'anonimat–. Enguany ens n'han llevat un de reforç, un d'anglès i un de la branca de ciències. I encara no sé si posaran ningú per a cobrir una baixa que no

esperàvem.” Enguany, més que mai, concretar cursos o dissenyar horaris s'ha convertit en un trencaclosques per als qui ocupen els càrrecs directius dels centres educatius. L'anomenat decret Wert obliga a planificar a corre-cuita una nova organització als centres. La nova normativa, aprovada el mes de maig passat (i que ha despertat moltes suspicàcies sobre si significa una invasió de competències autonòmiques) estableix en educació infantil i primària una proporció límit de 32 alumnes per professor a primària (actualment, el límit és de 27); i de 39 a secundària (l'actual és de 33). A més, augmenta les hores lectives del professorat, fins a 25 a infantil i primària i fins a 20 a l'ESO i al batxillerat. D'una altra banda, amb el decret Wert, els instituts deixaran d'oferir almenys dues modalitats de batxillerat i n'oferiran només una, de manera que es reduiran les possibilitats d'elecció

de l'alumnat. Totes aquestes mesures, segons Wert, pretenen estalviar 3.000 milions d'euros.

“Anem cap a una massificació de les aules que tindrà conseqüències en la qualitat de l'ensenyament”, adverteix Remei Santacatalina, presidenta de la Federació de Pares i Mares d'Alumnes de la província de València. De la mateixa opinió és Vicent Maurí, del sindicat valencià de l'ensenyament STEPV, que creu que en darrera instància es volen “desviar alumnes cap a l'educació privada”. Actualment, el 65% dels alumnes del País Valencià van a l'escola pública, i el 35% a la privada. “Volent trencar eixe equilibri perquè consideren que l'ensenyament és un negoci”, afegeix.

Docents castigats. L'augment de les hores lectives ha estat la gota que ha fet vessar el got de la paciència de

El plurilingüisme s'escola dins l'aula

El curs que ara comença també obri, en el cas del País Valencià i les Balears, alguns interrogants sobre el futur del català a les aules. En el cas valencià, el Consell va aprovar, just abans de començar les vacances d'estiu, l'anomenat decret de plurilingüisme. Si bé el text sobre el paper ha de servir per a garantir el coneixement en igualtat de les dues llengües oficials i una d'estrangera, a la pràctica significa desmantellar alguns dels instruments que –d'ençà de l'aprovació de la llei d'ús i coneixement del Valencià– havien servit per a avançar en l'extensió del català. En concret, el decret de plurilingüisme elimina el programa d'immersió lingüística (PIL), fins ara adreçat a l'alumnat castellanoparlant i en el qual s'impartien assignatures en català, a banda l'assignatura de català. A més, el decret estableix que a partir d'ara s'enquedaran les famílies per a saber en quina llengua volen que els seus fills i filles inicien l'escolarització en infantil, la qual cosa generarà un conflicte que abans no hi era.

A les Illes, l'escomesa de José Ramon Bauzá contra el català també ha franquejat la porta de les escoles, en aquest cas també amb l'excusa de millorar els coneixements d'anglès dels nins i nines. Fins ara a les Balears l'escolarització es feia sempre en català. Ara, però, el govern del Partit Popular vol introduir de manera progressiva un programa de plurilingüisme que deixa llibertat d'elecció als pares. “La llengua no havia estat mai un element de conflicte –explica Toni Baos, de CCOO– i amb aquesta mesura només s'intenta marejar els pares i eliminar un element, el de la llengua, que fins ara ha estat cohesionador.” En aquest primer curs d'aplicació del nou sistema, només un 10% dels pares van triar l'ensenyament en espanyol. “Han creat un problema artificialment”, es queixa Baos, que critica que la conselleria d'Educació haja prohibit a les escoles de penjar a les façanes les llaçades en defensa del català amb l'argument que es tracta d'una reivindicació amb un “rerefons polític”.

Retallades educatives als Països Catalans

■ CATALUNYA

Mesures educatives:

- Augment de les hores lectives del professorat: un mínim de 25 hores a infantil i primària i un mínim de 20 hores a la resta d'ensenyaments.
- Eliminació transitòria de la possibilitat de crear nous complements retributius.
- Possibilitat d'augmentar el nombre d'alumnes per aula d'un 20%.
- Eliminació de l'obligatorietat d'oferir, almenys, dues modalitats de batxillerat.
- Ajornament de la implantació dels cicles formatius de 2.000 hores.
- No cobertura de les baixes inferiors a deu dies.

Mesures relatives al personal:

- Reducció de la paga extra dels funcionaris i reducció equivalent al personal laboral i de concerts educatius.
- Reorganització de les plantilles docents a tots els centres públics.
- Suspensió del Fons d'Acció Social.
- Suspensió dels complements de productivitat.
- Reducció de les bonificacions per incapacitat laboral transitòria.
- Reducció de la jornada en determinats contractes del personal interí.
- Modificació de les bonificacions de la reducció de jornada per la cura d'un fill.
- Eliminació del dia de lliure disposició.
- Suspensió d'ajudes al menjador.

■ ILLES BALEARS

Mesures educatives:

- Augment de la jornada laboral de 35 hores setmanals a 37,5.
- Cobertura de les substitucions en baixes per incapacitat temporal a partir de 10 dies.
- Increment de les hores lectives setmanals: de 18 hores a 20 a secundària i 25 a primària.
- Augment de la proporció alumnes/professor fins als límits legals.

Mesures relatives al personal:

- Congelació de l'oferta d'ocupació pública durant els anys 2012 i 2013.
- Suspensió temporal del complement retributiu per a professor-tutor.
- Suspensió temporal del complement retributiu per als caps de departament als instituts.
- Suspensió del complement per formació permanent (sexennis)

- Aplicació d'un pla de control de l'absentisme laboral i d'un seguiment mensual de les baixes per malaltia.
- Reducció al mínim legal dels alliberats sindicals.
- Reducció del nombre de dies per assumptes propis (de set passa a sis).
- No percepció de la nòmina de juliol i agost per al personal interí que haja fet substitucions durant més de cinc mesos.
- Reducció del nombre d'assessors tècnics docents.
- Suspensió d'assistència a cursos de formació, congressos ... que impliquen una despesa a l'administració autonòmica, tret d'aquells imprescindibles.
- Aplicació del criteri d'imprescindible necessitat en la concessió de comissions de servei.

■ PAÍS VALENCIÀ

Mesures educatives:

- Ampliació fins a un 20% del nombre màxim d'alumnes a infantil, primària i secundària.
- Augment del nombre màxim d'alumnes: segon cicle d'educació infantil, 30 alumnes; educació primària, 30 alumnes; secundària obligatòria, 36 alumnes; batxillerat, 42 alumnes.
- Ampliació de la jornada lectiva: 25 hores a infantil i primària i 20 hores a secundària.
- Augment de les taxes universitàries.

Mesures relatives a personal:

- Reducció de la jornada del personal interí, amb la disminució de retribucions corresponent.
- Els contractes dels interins, professorat especialitzat i professorat de religió catòlica que no tinguen caràcter indefinit s'estendran des de l'inici de curs fins al 30 de juny.
- No completar el 100% de les retribucions als treballadors en situació d'incapacitat temporal, excepte accidents de treball o malalties professionals.
- Suspensió del pla de pensions dels treballadors públics.
- Reducció del complement de formació (sexennis) en un 50%.
- Modificació en la tramitació i terminis de concessió de reducció de jornada del personal docent.
- Eliminació d'ajudes socials.
- Supressió dels dies addicionals de vacances vinculades als anys de servei prestats i els dies compensatoris.

Font: estudi comparatiu de les retallades en educació aprovades als plans de les comunitats autònomes 2012-2014. UGT-Fete Ensenyament.

mestres i professors, molts dels quals ja van participar en les protestes durant el curs passat. Aquesta ampliació horària s'afegeix a la retallada de sous i a la congelació d'adjudicació de places que s'apliquen des de fa un any i mig. De tot plegat, se'n ressent l'estat d'ànim dels professionals de l'ensenyament, segons que reconeix Toni Baus, de la federació d'ensenyament de Comissions Obreres a les Illes. "Aquesta feina no és com qual-sevol altra. Aquí cada any començam amb alegria, perquè encetes projectes nous, tens alumnes nous... Però en guany la gent està cremada. I si bé aquesta feina és molt vocacional, totes les circumstàncies que hi ha al voltant nostre no ajuden a motivar-te", explica Baus, que recorda que en el cas de les Illes Balears s'hi han eliminat els complements als tutors i als caps de

departament, "com si això no implicàs una càrrega de treball extra".

I tot això passa, com recorda el valencià Vicent Maurí, en un context de minva de capacitat econòmica "dels treballadors públics, que en deu anys han perdut 18 punts de poder adquisitiu". Mestres i professors, que en el passat semblaven feines quasi blindades, han vist com se'ls empobria la nòmina per la via de reducció de sexennis, eliminació de pagues

Rosa Canyadell:
"On es retalla és en educació, però qui hi surt perdent és tota la societat"

extra o abaixades de sou (més detalls de l'aplicació de les mesures, a la pàgina 46). A més, l'acumulació de més hores lectives ha fet que molts mestres i professors interins s'hagen quedat sense feina. Segons les dades de què disposa la UGT, des de principi del 2011 a Catalunya (on, cal no oblidar-ho, es va eliminar la sisena hora el curs passat) un total de 12.879 professionals de l'ensenyament han perdut el lloc de feina, cosa que vol dir un 9,5% de professionals menys. Al País Valencià, d'acord amb les dades de l'STEPV, en tres cursos s'han destruït 4.500 llocs de feina en aquest sector (cal tenir en compte que, a banda els últims decrets, fa dos anys que s'hi van suprimir els desdoblaments i les unitats d'atenció a la diversitat). A més, seguint la nova normativa aprovada per la Ge-

neralitat Valenciana, 7.500 interins s'han quedat sense feina els mesos de juliol i agost. A les Illes, la setmana passada els sindicats van aconseguir que la conselleria d'Educació deixara la retallada de places docents en 500 i no en 1.000 com tenia previst.

En aquest sentit, Vicent Maurí lamenta que “des de l'administració s'intente desprestigiar la figura de mestres i professors. Hi ha un atac sistemàtic a la funció pública i als educadors en particular. Diuen, per exemple, que l'absentisme arriba al 27%, però en realitat la xifra és del 2,7%. I ningú no diu que un docent amb 24 anys de servei ha perdut un terç del seu salari”. A més, assegura Maurí, la conselleria fa tant com pot per a “degradar” la professió. I, sobre això, apunta a la intenció de la Generalitat de convocar 329 beques per a *english helpers*, és a dir, professors assistents que ajuden a impartir les classes en anglès a infantil i primària, en lloc d'oferir les places reglamentàries.

Milers de persones protestaven, el febrer passat, per les càrregues policiaques contra els alumnes de l'Institut Lluís Vives de València.

Més enllà de l'aula. Però el malestar per les mesures aprovades pels governs respectius no és exclusiu dels mestres i professors, sinó que s'ha fet

extensiu a tota la comunitat educativa. Com apunta Jaume Ribas, president de la Confederació d'Associacions de Pares i Mares (Coapa) de les Illes

Estudia el
que t'agrada
sense
necessitat
de tenir cap
estudi previ!

Ateneu Universitari

Escull entre més de
400 assignatures universitàries
i dóna't el plaer d'aprendre
i adquirir nous coneixements.

Àmbits dels cursos

Arts i Humanitats
Ciències de la informació i la comunicació
Dret i ciència política
Economia i empresa
Informàtica, multimèdia i telecomunicació
Psicologia i ciències de l'educació
Turisme

Matrícula oberta!
Inici curs setembre 2012

www.uoc.edu/ateneu | 902 141 141

UOC
Universitat Oberta
de Catalunya

Amb l'IVA a l'esquena

Aquest curs, omplir les motxilles serà més car que mai. El material escolar no ha quedat al marge de l'augment impositiu que s'aplica des de l'1 de setembre i enguany la visita reglamentària a la papereria obligarà els pares a gratar-se la butxaca més que els altres anys. Una part dels objectes necessaris per a començar el curs, i que fins fa ben poc gaudien de la consideració d'IVA superreduït (del 4%), han passat a gravar-se al 21%. El ministeri espanyol d'Hisenda calcula que el sobre esforç inversor dels pares reportarà 82 milions d'euros a la caixa pública durant els dos anys i mig vinents.

És sobretot a la classe de manualitats on més es noterà l'ànsia recaptatòria del ministre Cristóbal Montoro. Plastilina, cartolines, ceres de plàstic, paper vegetal, de xarol i de seda i pintures al tremp han passat del 4% d'IVA al 21%. Passarà això mateix amb els blocs d'exàmens, les agendes escolars, els quaderns d'ús escolar, els folres de llibres, els quaderns de cal·ligrafia i música i els cubs i joguines lògiques de fusta. També resultarà més car omplir l'estoig, si bé en aquest cas no es noterà ben bé tant. D'acord amb les disposicions establertes pel govern espanyol al juliol, el material d'escriptura –llapisseres, bolígrafs, gomes d'esborrar, maquinetes de fer punxa...– tindran un IVA del 21%, i no del 18% com tenien abans de l'1 de setembre. Aquest augment també s'aplica a les calculadores, els instruments de mesurar (regle, escaire i cartabó), les tissors o les cintes adhesives. Per contra, s'han salvat d'aquest augment –i es mantenen en la categoria de superreduït– els àlbums, blocs de dibuixos, llibres de vacances, llibres de text, mapes i partitures.

Balears, “es posa en perill el futur dels nostres fills”. Ribas, pare de dues filles de 8 anys i 11, recorda que les mesures que es prenen afecten l'escola, però també l'àmbit familiar, en primera instància, i el social en segona instància. “Hi ha molts serveis complementaris que han deixat d'oferir-se i que eren essencials per a la conciliació de la vida familiar i laboral”, apunta. A més, diu, ara que moltes famílies tenen dificultats per arribar a final de mes, es troben que l'escola no contribueix a mitigar aquesta situació.

L'augment de l'IVA del material escolar, juntament amb l'eliminació de beques, agreuja la situació de l'economia familiar. Els 120 euros mensuals que costa deixar els xiquets al menjador –una quantitat que es pot assumir quan tots dos pares treballen– poden ser una càrrega feixuga quan els pares no treballen o no cobren prestacions. A les Illes, per exemple, les ajudes per al menjador del curs 2010-2011 encara no s'han pagat; i les de 2011-2012 ni tan sols es van convocar. Al País Valencià s'ha reduït la partida destinada a beques per a la compra de

llibres, mentre que a Catalunya associacions de pares i mares han criticat el retard amb què cobren beques que ja han estat concedides.

Per a Rosa Canyadell, “les mesures que es prenen afecten l'alumnat amb més dificultats i fomenten la desigualtat”. De la mateixa opinió és Vicent Maurí, per a qui l'eliminació d'ajudes públiques aigualia “el component de cohesionador social que tenia l'ensenyament públic”. I en posa com a exemple paradigmàtic la qüestió de les carmanyoles: “El menjador ha estat sempre un lloc de socialització. Ara hi haurà nens amb la safata, que sí que es poden permetre de pagar el menjador; i nens amb la carmanyola,

“L'afer de les carmanyoles és només un símptoma del desballestament del sistema públic”

que no s'ho podran permetre. Quin missatge es projecta a les criatures: que n'hi ha uns que són rics i uns que són pobres? Això sembla com les bates del nacionalcatolicisme!”

Aprovats en mobilitzacions. De moment, totes les persones consultades per a aquest reportatge coincideixen a assenyalar que l'inici de curs i el curs mateix seran conflictius. L'any passat als Països Catalans pares, mares i alumnes es van afegir a unes protestes que van tenir com a expressió més cridanera els enfrontaments entre policia i estudiants a l'institut Lluís Vives de València. Allí, una protesta que va començar com una asseguda per a demanar calefacció a les aules va acabar convertint-se en un acte de contestació ciutadana contra les retallades, que va merèixer l'atenció d'Europa. A l'ombra de la *primavera valenciana*, però, es van produir moltes més mobilitzacions, en forma de carnestoltes reivindicatius, lectures de manifestos, creació de plataformes (com ara la plataforma Embut, a les Illes), samarretes negres en senyal de dol, manifestacions, vagues... “Aquesta situació –admet Jaume Ribas, de Coapa a les Illes– ens obliga a esmerçar-hi molta energia. Però paga la pena. L'any passat, només entre els mesos de febrer i juny, vam poder arrebregar 14.000 signatures contra les retallades en educació.” Precisament a les Illes, l'associació de pares i mares de Sineu han promogut la campanya “Així el meu fill no comença”, que pretén que els nins i nines no vagin a l'escola el primer dia de curs com a mesura de protesta contra les retallades. Tant a Catalunya com al País Valencià, tots els sindicats han convocat concentracions als centres el primer dia de classe, i és previst de fer una marxa a Madrid a partir del 15 de setembre per a demanar a Mariano Rajoy que rectifiqui la política d'austeritat. “Serà un inici de curs dur, molt dur –admet Remei Santacatalina, de la Federació de Pares i Mares de València–, però no ens queda alternativa. Ens hi juguem el futur i això és una cosa molt seriosa.”

Violeta Tena